

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 6 maart 2023

Onderwerp: Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer Landbouw en Voedseltransitie

Kenmerk:

Bijlagen:

- Eindrapport
- 5-minuten versie

1. Inleiding

De landbouwsector staat voor de uitdaging om naast het zorgen voor een sterke, innovatieve landbouw ook ambitieuze maatschappelijke doelstellingen te halen. De manier van voedsel produceren, distribueren, verwerken en consumeren leidt in toenemende mate tot maatschappelijke discussie, omdat het milieu, de bodem, het klimaat, de omgeving, dierenwelzijn, de gezondheid van mensen en het verdienmodel van agrarische ondernemers onder druk staan. In de landbouwsector ligt de nadruk op kostenverlaging en productieverhoging, die leiden tot schaalvergroting. De omschakeling naar een duurzamere manier van produceren is voor veel boeren en tuinders niet gemakkelijk, omdat veel van hen voor Nederlandse maatstaven lage arbeidsinkomens en een relatief laag rendement op eigen vermogen ontvangen. In het maatschappelijke debat over landbouw en voedsel zijn verschillende visies over wat precies de problemen zijn en welke mogelijke oplossingen daar bij horen. Binnen de landbouw is de polarisatie op sommige onderwerpen groot. Dit blijkt onder andere uit de boerenprotesten van de afgelopen jaren.

De landbouw- en voedseltransitie wordt gestimuleerd door de provincies, Rijksoverheid en Europese Unie. Het is een maatschappelijke opgave die raakt aan meerdere taken van de provincies. In het landelijk gebied komen veel functies samen en wordt er meer en meer verlangd dat de ontwikkeling van de economie en de natuur goed samengaan. In de onderzoeksopzet zijn de achtergrond van de landbouw- en voedseltransitie en taken van de provincie op het gebied van de landbouwtransitie nader uitgewerkt. In de zomer van 2021 heeft de Rekenkamer een verkenning uitgevoerd naar het onderwerp Voedselvisie en landbouwtransitie. In september 2021 heeft de Programmaraad positief gereageerd op deze verkenning en de Rekenkamer geadviseerd om het onderwerp op te nemen in het onderzoeksprogramma.

2. Onderzoeksvragen & aanbevelingen

De centrale onderzoeksvraag is: Welke bijdragen leveren de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland aan de landbouw- en voedseltransitie en wat kunnen de provincies van elkaar leren?

De centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt in vier onderzoeksvragen:

1. Hoe typeert de landbouw zich in de provincie en welke problemen spelen er met het oog op de landbouw- en voedseltransitie?
2. Welk beleid heeft de provincie voor de landbouw- en voedseltransitie? a. Hoe definieert de provincie de landbouw- en voedseltransitie? b. Wat zijn de provinciale doelen en ambities? c. Hoe ziet de provincie haar rol(len) in de landbouw- en voedseltransitie en op welke wijze wil de provincie hier invulling aan geven? d. Hoe monitort en evalueert de provincie de bijdragen aan de landbouw- en voedseltransitie?
3. In hoeverre dragen de activiteiten van de provincie op het gebied van landbouw- en voedseltransitie bij aan de gestelde doelen en ambities?
4. Wat kunnen de provincies van elkaar leren?

De hoofdconclusie uit het onderzoek is:

Om maatschappelijke doelen voor onder meer stikstof, waterkwaliteit en biodiversiteit te halen zijn veranderingen in het landbouw- en voedselsysteem nodig. Hierbij is het van belang dat er voor agrariërs een verdienmodel blijft. De provincie is binnen het landbouw- en voedselsysteem één van de spelers en kan op verschillende onderdelen invloed uitoefenen en veranderingen teweegbrengen. Hoewel de provincie een landbouw- en voedseltransitie niet zelfstandig kan bewerkstelligen en mede afhankelijk is van andere partijen, kan de provincie wel beter haar eigen rol duiden en meer doen om de provinciale doelen te behalen. De provincie heeft ervoor gekozen om een beleidsdocument specifiek gericht op de voedseltransitie op te zetten. De transitie van de landbouw is daar een onderdeel van voor zover het voedselproductie betreft. Andere onderdelen van de landbouw, zoals bollenteelt en sierteelt onder glas, worden in andere beleidsprogramma's geadresseerd. Het provinciale beleid heeft aandacht voor de gehele voedselketen en is doordacht en concreet beschreven. Het is echter lastig te zeggen hoe groot de bijdrage van de provincie aan de landbouw- en voedseltransitie is, omdat er beperkt inzicht is in hoe de voorgenomen activiteiten bijdragen aan de transitie. Belangrijkste redenen hiervoor zijn dat het beleid in 2021 is vernieuwd, waardoor de uitvoering van activiteiten nog beperkt is. Daarnaast is de monitoring nog in ontwikkeling en zijn er tot nu toe geen evaluaties uitgevoerd van de werking van het beleid. Het is wel duidelijk dat er meer nodig is om de provinciale ambities en doelen te realiseren. De provincie geeft onder andere aan dat in 2030 de grondgebonden landbouw natuurinclusief moet zijn, dat de kringlopen op een zo laag mogelijk niveau moeten worden gesloten en dat 25% uit de regio moet worden geconsumeerd. Tegelijkertijd komt de uitvoering nog te weinig van de grond, onder andere omdat activiteiten van het voorgaande beleid tijdens het ontwikkelen van het huidige beleid slechts beperkt zijn doorgezet. Ook is onbekend of het beleid wordt doorgezet na

2024. De vergelijking met andere provincies laat zien dat er meer nodig is aan capaciteit, middelen en activiteiten om een daadwerkelijke transitie te bereiken.

De hoofdconclusie is verder uitgewerkt in 4 deelconclusies. Per deelconclusie wordt een toelichting gegeven op basis van de bevindingen en zijn, indien van toepassing, aanbevelingen aan GS geformuleerd. Indien aanbevelingen zijn gebaseerd op de lessen die geleerd kunnen worden van andere provincies is dit in de toelichting van de aanbeveling aangegeven.

4 Deelconclusies en aanbevelingen

Deelconclusie 1 – Provinciaal beleid De provincie heeft het beleid voor de transitie van het voedselsysteem duidelijk uitgewerkt in de Voedselvisie 2020–2030 uit 2021. In de Voedselvisie is een koppeling gemaakt tussen doelen, activiteiten en rollen en is veel aandacht voor definities. Hoewel transitie niet gedefinieerd is, wordt wel aandacht besteed aan het begrip en worden verschillende fases van transitie onderscheiden. Ook zijn de gestelde doelen in vergelijking met andere 8 provincies concreter. In de Uitvoeringsagenda Voedselvisie 2021–2022 zijn verschillende provinciale rollen onderscheiden en deze rollen zijn uitgewerkt in activiteiten. Niet alle vormen van landbouw zijn opgenomen in de Voedselvisie, zo valt bijvoorbeeld bollenteelt erbuiten, terwijl het in de praktijk over dezelfde percelen kan gaan. Hoe het beleid voor landbouw- en voedseltransitie samenhangt met aangrenzend beleid is niet volledig inzichtelijk.

Deelconclusie 2 – Bestede middelen De provincie heeft capaciteit en middelen beschikbaar gesteld voor de landbouw- en voedseltransitie. Uit de Jaarstukken is echter niet volledig duidelijk hoeveel middelen zijn besteed aan projecten voor de landbouw- en voedseltransitie. De provincie kiest er voor om, van alle middelen die zij aan landbouw en voedsel besteed, een beperkt gedeelte expliciet in te zetten voor de transitie van het voedselsysteem. Via met name subsidies vanuit het Plattelandsontwikkelingsprogramma worden middelen ingezet die niet expliciet bijdragen aan de doelen van de Voedselvisie.

Deelconclusie 3 – Inzicht in de bijdrage aan de transitie Het inzicht in de mate waarin uitgevoerde activiteiten bijdragen aan de transitie is beperkt. De ene reden hiervoor is dat de provincie zich in de eerste tijd na vaststelling van de Voedselvisie (begin 2021) heeft gericht op de organisatie rondom de uitvoering van de Voedselvisie. Hoewel de provincie concrete activiteiten heeft geformuleerd, is de uitvoering van activiteiten nog beperkt. De andere reden dat er nog weinig te zeggen is over het doelbereik van de Voedselvisie, is dat de monitoring nog in ontwikkeling is en de provincie (nog) geen evaluaties heeft uitgevoerd. De provincie is monitoring aan het ontwikkelen op drie niveaus: activiteiten en output, beleidseffecten en impact. Er wordt nog geen monitoring (afgezien van weergave van uitgevoerde activiteiten) uitgevoerd. Hierdoor wordt (nog) beperkt geleerd en bijgestuurd. Uitvoering van het beleid voor de landbouw- en voedseltransitie dient uiteindelijk bij te dragen aan andere maatschappelijke doelen. Als het gaat om het behalen van de doelen op het gebied van biodiversiteit, waterkwaliteit en stikstof geven geïnterviewden aan dat het behalen van deze doelen onzeker is.

Deelconclusie 4 – Aspecten van het behalen van provinciale doelen Uit de gesprekken die de Rekenkamer heeft gevoerd zijn verschillende aspecten naar voren gekomen die van belang zijn voor het behalen van de doelen en waaruit blijkt dat de provincie meer kan doen om de provinciale doelen te behalen. Geïnterviewden geven aan dat de invloed van de provincie op de ketenschakels buiten de landbouw beperkt is. Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat de benodigde capaciteit en middelen slechts voor een deel van de looptijd van de Voedselvisie beschikbaar zijn. In de nieuwe coalitieperiode moet worden besloten of het huidige beleid wordt doorgezet en welke middelen hier voor worden vrijgemaakt. ¹³ In de gesprekken in Noord-Holland kwamen relatief weinig punten naar voren die het lastig maken de doelen te bereiken. Zo werd benadrukt dat er goed samengewerkt wordt in de provincie. In de andere provincies waarvoor dit onderzoek is uitgevoerd en in de interviews met experts werd kritischer gekeken naar verschillende aspecten die het lastig maken een landbouw- en/of voedseltransitie te bereiken. In deze provincies is te zien dat de provincie de opgaven meer in samenhang moet oppakken, dat er (ruimtelijke) keuzes gemaakt moeten worden, en dat regelgeving de transitie in de weg kan zitten.

Aanbevelingen aan GS

In het rapport staan 8 aanbevelingen vermeld voor GS

1. Zorg dat ook voor de onderdelen van landbouw die geen deel uitmaken van de Voedselvisie zoals bollenteelt, intensieve veehouderij en glastuinbouw helder is wat het transitiebeleid inhoudt en hoe dit samenhangt met de Voedselvisie en de daarin gestelde doelen. Bewaak daarbij het geheel van het landbouw- en voedseltransitiebeleid

Toelichting aanbeveling 1: Doordat het beleid met betrekking tot de landbouw- en voedseltransitie in verschillende beleidsdocumenten geadresseerd wordt kan onduidelijk zijn welke veranderingen de provincie voorstaat op de onderdelen van landbouw die nu geen onderdeel zijn van de Voedselvisie. Ter illustratie: zo geeft een geïnterviewde aan dat het nu onduidelijk is hoe de doelstelling in de Voedselvisie dat in 2030 alle grondgebonden landbouw natuurinclusief moet zijn zich verhoudt tot de huidige manier van bollenteelt en het beleid daarvoor van de provincie (wat geen onderdeel is van de Voedselvisie). Ter inspiratie kan naar het beleid van de provincie Utrecht gekeken worden, waar alle landbouwsectoren en de productie- en consumptiekant in nauwe samenhang geadresseerd worden. Zie de Provincievergelijking.

2. Maak beter inzichtelijk hoe het beleid voor een duurzaam landbouw- en voedselsysteem samenhangt met aangrenzend beleid, en wat die samenhang betekent. Hierbij gaat het zowel om het eigen provinciaal beleid (bijvoorbeeld het biodiversiteitsbeleid en beleid voor recreatie en toerisme), als om het beleid van andere overheden.

Toelichting aanbeveling 2: Het landbouwbeleid raakt aan veel andere onderwerpen op het gebied van onder andere ruimtelijke ontwikkeling en economie. Door deze samenhang inzichtelijk te maken, kunnen PS beslissingen maken over de afwegingen en knelpunten ten opzichte van andere opgaven.

3. Maak in de Jaarstukken beter inzichtelijk welke middelen besteed worden aan de landbouw- en voedseltransitie.
4. Zet in op de verdere uitvoering van de in het beleid voorgenomen instrumenten en start met de monitoring en evaluatie.

Toelichting aanbeveling 4: In de periode na het stopzetten van het Programma Natuurinclusieve landbouw is er veel geïnvesteerd in het opzetten van de Voedselvisie. De daadwerkelijke uitvoering van activiteiten is tot dusver beperkt. Hoewel het uiteraard een politiek beslissing is welk beleid de provincie voert, zou het jammer zijn weer opnieuw te investeren in het opzetten van beleid, terwijl de beoogde doelen eerder actie kunnen gebruiken. Het verder inzetten op de uitvoering biedt daarbij behalve daadwerkelijke resultaten ook mogelijkheden om te leren door te doen. Op basis daarvan kan – als dat nodig blijkt – gaandeweg het beleid bijgesteld worden aan nieuwe inzichten of veranderde omstandigheden. Het leren van ingezette instrumenten en uitgevoerde projecten is belangrijk om bij te kunnen sturen in een transitie. Door te monitoren en (tussentijdse) evaluaties ontstaat inzicht in wat wel en niet goed werkt.

5. Zorg – wanneer besloten wordt om het huidige beleid door te zetten – voor voldoende capaciteit en middelen passend bij de gestelde doelen voor de landbouw- en voedseltransitie.
6. Pak de transitie-opgaven ook bij de uitvoering van het beleid in samenhang op en maak in het belang van de landbouw en andere sectoren daarbij inzichtelijk welke keuzes de provincie heeft als het gaat om de functies van gebieden, bespreek de opties met PS en maak vervolgens keuzes. Communiceer op transparante wijze over de gemaakte keuzes.

Toelichting aanbeveling 6: De verschillende opgaven op het gebied van onder andere waterkwaliteit, biodiversiteit en stikstof, maar ook wonen en energie moeten in samenhang worden opgelost. De landbouw- en voedseltransitie raakt de hele provinciale organisatie. Een (te) sectorale aanpak vergroot de kans op elkaar tegenwerkende maatregelen binnen hetzelfde gebied. De druk op de ruimte voor allerlei soorten functies in Noord-Holland is hoog. Niet alles past. Om de landbouw- en voedseltransitie verder te helpen en in een volgende fase te brengen, is het essentieel om knopen door te hakken. Dit zullen geen makkelijke keuzes zijn, maar juist dergelijke keuzes vragen om duidelijkheid en transparantie. Benut bij een dergelijke integrale en gebiedsgerichte aanpak het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Ook is het mogelijk om voor verschillende gebieden met verschillende tijdshorizonnen te werken. Begin met de gebieden waar de opgaven het meest urgent zijn.

7. Geef aan wat je als provincie nodig hebt van andere partijen zoals het Rijk en ketenpartners.

Toelichting Aanbeveling 7: Maatschappelijke behoeftes op het gebied van landbouw en voedsel gaan voorbij aan de provinciale kerntaken. De provincie kan zich op het terrein van bijvoorbeeld voeding en gezondheid echter doen gelden door – voor zover zij dit niet al doet – aan te geven wat zij nodig heeft, met partners samen te werken en initiatief te nemen. Ook om een eerlijk verdienmodel voor de agrarische ondernemers te bewerkstelligen is samenwerking met

ketenpartijen van groot belang. Duid wat de provincie ziet als haar rol, en wat zij van anderen verwacht.

8. Inventariseer welke regelgeving de landbouw- en voedseltransitie in de weg zit en overweeg vervolgens om de regelgeving aan te passen indien het om provinciale regels gaat. Indien het niet om provinciale regelgeving gaat, overweeg dan om in gesprek te gaan met de betreffende medeoverheid. Deel de uitkomst van de overwegingen met PS.

Toelichting aanbeveling 8: Om de landbouw- en voedseltransitie mogelijk te maken zal er provincie breed naar aan de landbouw gerelateerde opgaven gekeken moeten worden. Het kan zijn dat er regels vanuit van de ruimtelijke ordening of natuurbescherming botsen met ontwikkelingen op het gebied van de landbouw- en voedseltransitie tegenhouden. Het niet kunnen starten van een zorgboerderij en het niet kunnen aanleggen van een voedselbos zijn in respectievelijk Utrecht en ZuidHolland als voorbeeld genoemd. Ook kan het lang duren voordat duidelijk is of een nieuwe ontwikkeling wel of niet wordt toegestaan, dit belemmert nieuwe initiatieven. Bij deze aanbeveling gaat het zowel om regelgeving van de provincie zelf als om lokale regels of rijksregelgeving. Transitie vragen om nieuwe initiatieven en daar moet ook als het gaat om regelgeving ruimte voor zijn. Het wel of niet aanpassen van regels is uiteindelijk een politieke afweging. Er kunnen ook goede redenen zijn om regels niet aan te passen.

3. Reactie Gedeputeerde Staten

Voor de volledige reactie van GS zie pagina 15 t/m 20 van het rapport.

Reactie Gedeputeerde Staten per aanbeveling:

Aanbeveling 1

“Zorg dat ook voor de onderdelen van landbouw die geen deel uitmaken van de Voedselvisie zoals bollenteelt, intensieve veehouderij en glastuinbouw helder is wat het transitiebeleid inhoudt en hoe dit samenhangt met de Voedselvisie en de daarin gestelde doelen. Bewaak daarbij het geheel van het landbouw- en voedseltransitiebeleid.”

Reactie GS: Deze aanbeveling nemen wij over. Recent is het uitvoeringsprogramma economie 2021–2023 geactualiseerd. De uitvoeringsagenda Voedselvisie 2021–2022 maakt daarin onderdeel uit van het strategisch doel “Een sterke en duurzame agrosector” en komt daarmee tegemoet aan aanbeveling 1. Ook wordt er gewerkt aan een agrarische kaart en worden in gebieden beheerchecks uitgevoerd.

Daarnaast gaat het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) meer inzicht bieden in de grote samenhang tussen de aan elkaar grenzende beleidsterreinen natuur (waaronder stikstof), klimaat en water.

Aanbeveling 2

“Maak beter inzichtelijk hoe het beleid voor een duurzaam landbouw- en voedselsysteem samenhangt met aangrenzend beleid, en wat die samenhang betekent. Hierbij gaat het zowel om het eigen provinciaal beleid (bijvoorbeeld het biodiversiteitsbeleid en beleid voor recreatie en toerisme), als om het beleid van andere overheden.”

Reactie GS: Deze aanbeveling nemen we over. Zie ook onze reactie op aanbeveling 1.

Aanbeveling 3

“Maak in de Jaarstukken beter inzichtelijk welke middelen besteed worden aan de landbouw- en voedseltransitie.”

Reactie GS: We gaan de mogelijkheden om deze aanbeveling op te volgen onderzoeken.

Aanbeveling 4

“Zet in op de verdere uitvoering van de in het beleid voorgenomen instrumenten en start met de monitoring en evaluatie.”

Reactie GS: Deze aanbeveling nemen wij over en hebben wij reeds in uitvoering via de realisatie van ons monitoringsbeleid.

Aanbeveling 5

“Zorg – wanneer besloten wordt om het huidige beleid door te zetten – voor voldoende capaciteit en middelen passend bij de gestelde doelen voor de landbouw- en voedseltransitie.”

Reactie GS: Wij onderschrijven de aanbeveling dat capaciteit en middelen passend dienen te zijn bij de politieke doelen die worden gesteld. Ten aanzien van het bepalen van de politieke doelen achten wij het, gelet op het naderende einde van de huidige

coalitieperiode, passend om ruimte te laten voor afwegingen door een volgend college van gedeputeerde staten.

Aanbeveling 6

“Pak de transitie-opgaven ook bij de uitvoering van het beleid in samenhang op en maak in het belang van de landbouw en andere sectoren daarbij inzichtelijk welke keuzes de provincie heeft als het gaat om de functies van gebieden, bespreek de opties met PS en maak vervolgens keuzes. Communiceer op transparante wijze over de gemaakte keuzes.”

Reactie GS: Deze aanbeveling nemen wij over. U beschrijft in uw aanbeveling enkele principes van een zorgvuldig beleidsproces, zoals samenhang, het voorleggen van opties aan de democratisch gekozen volksvertegenwoordiging en heldere en transparante communicatie. Wij trachten deze principes in al onze beleidsontwikkeling een goede plaats te geven.

Aanbeveling 7

“Geef aan wat je als provincie nodig hebt van andere partijen zoals het Rijk en ketenpartners.”

Reactie GS: Deze aanbeveling is onderdeel van onze inzet. In de voedselvisie staat dat indien wij knelpunten ontdekken in wet- en regelgeving op Europees- of Rijksniveau, wij deze zullen agenderen. Op dit moment zien wij in het kader van kringlooplandbouw vooral knelpunten bij het hergebruiken van reststromen en deze zijn door ons reeds geadresseerd op Rijksniveau. Op provinciaal niveau is al diverse keren (op ambtelijk- en bestuurlijk niveau) het gesprek met de supermarktketens aangegaan.

Aanbeveling 8

“Inventariseer welke regelgeving de landbouw- en voedseltransitie in de weg zit en overweeg vervolgens om de regelgeving aan te passen indien het om provinciale regels gaat. Indien het niet om provinciale regelgeving gaat, overweeg dan om in gesprek te gaan met de betreffende medeoverheid. Deel de uitkomst van de overwegingen met PS.”

Reactie GS: We nemen deze aanbeveling over. Zie verder onze reactie bij aanbeveling 7.

4. Voorstel

De aanbevelingen gericht aan Gedeputeerde Staten, van de Randstedelijke Rekenkamer bij het rapport 'Landbouw- en Voedseltransitie' zijn, geherformuleerd als besluitpunten, opgenomen in het ontwerpbesluit.

Het college van Gedeputeerde Staten geeft aan hoe zij opvolging willen geven aan de aanbevelingen.

De commissie Natuur, Landbouw & Gezondheid heeft in haar vergadering van 13 februari 2023 het rapport besproken en adviseert aan PS te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

ir N.M. Van der Waart, voorzitter Statencommissie Natuur, Landbouw & Gezondheid

S.H Neeskens , griffier Statencommissie Natuur, Landbouw & Gezondheid

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

- gelezen de voordracht van de Statencommissie Natuur, Landbouw & Gezondheid van 13 februari 2023,
- gelezen het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer, getiteld “Landbouw & Voedseltransitie”
- gelet op de bespreking en het advies van de commissie Natuur, Landbouw & Gezondheid van 13 februari 2023;

besluiten:

GS te verzoeken

1. Te zorgen dat ook voor de onderdelen van landbouw die geen deel uitmaken van de Voedselvisie zoals bollenteelt, intensieve veehouderij en glastuinbouw helder is wat het transitiebeleid inhoudt en hoe dit samenhangt met de Voedselvisie en de daarin gestelde doelen. En daarbij het geheel van het landbouw- en voedseltransitiebeleid te bewaken.
2. Om beter inzichtelijk te maken hoe het beleid voor een duurzaam landbouw- en voedselsysteem samenhangt met aangrenzend beleid, en wat die samenhang betekent. Hierbij gaat het zowel om het eigen provinciaal beleid (bijvoorbeeld het biodiversiteitsbeleid en beleid voor recreatie en toerisme), als om het beleid van andere overheden.
3. Om in de Jaarstukken beter inzichtelijk te maken welke middelen besteed worden aan de landbouw- en voedseltransitie.
4. Om in te zetten op de verdere uitvoering van de in het beleid voorgenomen instrumenten en start met de monitoring en evaluatie.

5. Om te zorgen – wanneer besloten wordt om het huidige beleid door te zetten – voor voldoende capaciteit en middelen passend bij de gestelde doelen voor de landbouw- en voedseltransitie.
6. Om de transitie-opgaven ook bij de uitvoering van het beleid in samenhang op te pakken en maak in het belang van de landbouw en andere sectoren daarbij inzichtelijk welke keuzes de provincie heeft als het gaat om de functies van gebieden, bespreek de opties met PS en maak vervolgens keuzes. En communiceer op transparante wijze over de gemaakte keuzes.
7. Om aan te geven wat je als provincie nodig hebt van andere partijen zoals het Rijk en ketenpartners.
8. Om te inventariseren welke regelgeving de landbouw- en voedseltransitie in de weg zit en overweeg vervolgens om de regelgeving aan te passen indien het om provinciale regels gaat. Indien het niet om provinciale regelgeving gaat, overweeg dan om in gesprek te gaan met de betreffende medeoverheid. En deel de uitkomst van de overwegingen met PS.

Haarlem, 6 maart 2023

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier